

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вараської міської ради

_____ 2026 року № _____

СТАТУТ

**Вараської міської територіальної громади Вараського району
Рівненської області**

№ _____

м. Вараш

Зміст

Розділ І. Загальні положення

4

Глава 1.1. Загальна характеристика та особливості Вараської громади.....4

Стаття 1. Територіальна громада4

Стаття 2. Адміністративний центр територіальної громади5

Стаття 3. Територія територіальної громади5

Стаття 4. Символіка територіальної громади6

Стаття 5. Місцеві свята6

Стаття 6. Почесні відзнаки територіальної громади7

Глава 1.2. Засади здійснення місцевого самоврядування на території Вараської громади7

Стаття 7. Зміст місцевого самоврядування7

Стаття 8. Учасники місцевого самоврядування.....7

Стаття 9. Засади участі жителів у вирішенні питань місцевого значення (засади партисипативного управління).....9

Стаття 10. Статут територіальної громади9

Стаття 11. Акти (рішення) органів місцевого самоврядування, міського голови10

Глава 1.3. Права та обов'язки жителів у вирішенні питань місцевого значення, гарантії їх прав10

Стаття 12. Умови реалізації жителями прав та обов'язків у вирішенні питань місцевого значення10

Стаття 13. Права жителів.....11

Стаття 14. Обов'язки жителів.....12

Стаття 15. Гарантії прав жителів.....12

Розділ ІІ. Форми та порядок участі Вараської громади у вирішенні питань місцевого значення13

Стаття 16. Форми участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення13

Стаття 17. Місцевий референдум.....14

Стаття 18. Загальні збори (конференція) жителів14

Стаття 19. Участь жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету15

Стаття 20. Місцеві ініціативи, інші форми звернень жителів.....15

Стаття 21. Громадські слухання, консультації з громадськістю, публічні консультації, інші громадські обговорення.....16

Стаття 22. Консультативно-дорадчі органи при органах місцевого самоврядування та/або посадових особах місцевого самоврядування, інші форми залучення.....17

Стаття 23. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, інша наглядова діяльність.....17

Стаття 24. Участь молоді у житті територіальної громади.18

Розділ ІІІ. Особливості організації роботи органів місцевого самоврядування..... 18

Стаття 25. Особливості організації роботи Ради.....18

Стаття 26. Особливості організації роботи виконавчих органів Ради19

Стаття 27. Старости20

Стаття 28. Особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з жителями, іншими особами при вирішенні адміністративних питань	20
Стаття 29. Електронне урядування	21
Розділ IV. Засади відкритості та прозорості діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, порядок їх реалізації	22
Стаття 30. Засади відкритості та прозорості діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування	22
Стаття 31. Відкритість та прозорість засідань Ради, її постійних комісій, виконавчого комітету Ради	23
Стаття 32. Способи поширення інформації	23
Стаття 33. Запити на інформацію	24
Розділ V. Засади відносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства, іншими громадами, міжнародна співпраця.....	24
Стаття 34. Відносини органів та посадових осіб місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства	24
Стаття 35. Відносини органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами та посадовими особами місцевого самоврядування інших територіальних громад	25
Стаття 36. Міжнародна співпраця	26
Розділ VI. Порядок інформування, звітування органів та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів перед територіальною громадою	26
Стаття 37. Загальні засади інформування, звітування органів та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів Ради перед територіальною громадою ..	26
Стаття 38. Звітування міського голови	27
Стаття 39. Звітування депутатів Ради	27
Стаття 40. Звітування старости	28
Розділ VII. Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування	28
Стаття 41. Засади громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування	28
Стаття 42. Форми здійснення громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування	29
Стаття 43. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування	29
Розділ VIII. Засади розвитку територіальної громади	30
Глава 8.1. Потенціал розвитку територіальної громади	30
Стаття 44. Напрямки та стратегічне планування розвитку громади	30
Стаття 45. Економічна основа та фінансові ресурси Громади	30
Глава 8.2. Планування розвитку територіальної громади	31
Стаття 46. Система та засади планування розвитку територіальної громади ...	31
Стаття 47. Стратегія розвитку Громади	32
Стаття 48. Управління та планування публічних інвестицій	33
Стаття 49. Бюджетне планування та фінансова прозорість	34
Стаття 50. Просторове планування	35
Стаття 51. Планування сталого розвитку	35
Стаття 53. Моніторинг та оцінка реалізації планів розвитку територіальної громади	36

Глава 8.3. Пріоритети розвитку територіальної громади	37
Стаття 54. Екологічна безпека та цивільний захист	37
Стаття 55. Забезпечення рівного доступу (інклюзивності) та соціальної справедливості	38
Стаття 56. Охорона дитинства, підтримка материнства та батьківства	38
Стаття 57. Пріоритети розвитку соціально-гуманітарної сфери життєдіяльності територіальної громади	39
Стаття 58. Сприяння економічному розвитку та підтримка підприємництва...	40

Вараська міська рада Вараського району Рівненської області від імені та у інтересах Вараської міської територіальної громади Вараського району Рівненської області, усвідомлюючи свою відповідальність перед Вараською міською територіальною громадою Вараського району Рівненської області, ураховуючи історичні, національно-культурні та соціально-економічні традиції місцевого самоврядування в Вараській міській територіальній громаді Вараського району Рівненської області, з метою встановлення загальних, чітких, недискримінаційних і прозорих механізмів реалізації права участі жителів у вирішенні питань місцевого значення, забезпечення балансу приватних та публічних інтересів у Вараській міській територіальній громаді, керуючись Конституцією України, Європейською хартією місцевого самоврядування, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими законодавчими актами України, затверджує цей Статут.

Розділ І. Загальні положення

Глава 1.1. Загальна характеристика та особливості Вараської громади

Стаття 1. Територіальна громада

1. Вараська міська територіальна громада Вараського району Рівненської області (далі – Вараська громада) - жителі, об'єднані постійним проживанням у межах міста Вараш, сіл: Більська воля, Березина, Кругле, Рудка, Заболоття, Озерці, Городок, Собіщиці, Сопачів, Діброва, Щоків, Стара Рафалівка, Бабка, Мульчиці, Кримне, Уріччя, Журавлине.

2. Житель – громадянин України, який задекларував або зареєстрував місце проживання на території Вараської громади або фактичне місце проживання/перебування якого підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Стаття 2. Адміністративний центр територіальної громади

1. Адміністративний центр Вараської громади – місто Вараш.

2. Адміністративний центр Вараської громади розташований у 155 км від обласного центру м. Рівне, у 28 км від селища Володимирець Вараського району, відстань до м. Сарн Рівненської області – 69,4 км, до м. Луцька Волинської області -112 км. Районний центр - місто Вараш.

До найближчої залізничної станції Рафалівка – 12 км. До міжнародної автомагістралі Київ - Варшава – 25 км.

Стаття 3. Територія територіальної громади

1. Територія Вараської громади – нерозривна територія, в межах якої територіальна громада здійснює свої повноваження щодо вирішення питань місцевого значення відповідно до Конституції і законів України, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

2. Територія Вараської громади затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року № 722-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Рівненської області» і до її складу увійшли території Вараської міської ради, Більськовільської сільської ради, Заболоттівської сільської ради, Мульчицької сільської ради, Озерецької сільської ради, Собіщицької сільської ради, Сопачівської сільської ради, Старорафалівської сільської ради.

3. Територія Вараської громади розташована у Вараському районі Рівненської області і межує:

на півночі – з Зарічненською селищною територіальною громадою Вараського району Рівненської області;

на сході – з Володимирецькою селищною територіальною громадою Вараського району Рівненської області;

на південному сході – з Рафалівською селищною територіальною громадою та Полицькою сільською територіальною громадою Вараського району Рівненської області;

на півдні – з Маневицькою селищною територіальною громадою Камінь-Каширського району Волинської області;

на заході – з Прилісненською сільською територіальною громадою Камінь-Каширського району Волинської області;

на північному заході – з Любешівською селищною територіальною громадою Камінь-Каширського району Волинської області.

4. Питання про зміну меж території Вараської громади вирішується місцевим референдумом або Вараською міською радою за участі територіальної громади.

5. Площа території Вараської громади становить 60 893,77 га, з них площа:

місто Вараш – 1 130,94 га;

Більськовільський старостинський округ – 13 258,44 га;

Заболоттівський старостинський округ – 2 214,74 га;

Мульчицький старостинський округ – 7 916,37 га;

Озерецький старостинський округ – 17 806,25 га;

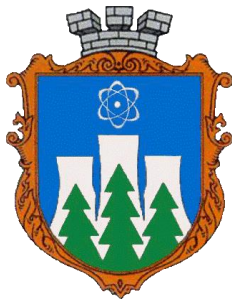
Собіщицький старостинський округ – 7 166,24 га;

Сопачівський старостинський округ - 7 442,74 га;

Старорафалівський старостинський округ – 3 958,05 га.

Стаття 4. Символіка територіальної громади

1. Вараська громада має власну символіку – герб та прапор, які відображають історичні, культурні, духовні особливості та традиції територіальної громади.

2. Населені пункти територіальної громади можуть мати свою окрему символіку, яка встановлюється відповідно до їх історичних, географічних, культурних та інших місцевих особливостей і традицій, та не може суперечити законодавству України.

3. Опис та порядок використання символіки територіальної громади визначаються окремим Положенням, яке затверджується рішенням міської ради.

Стаття 5. Місцеві свята

1. День міста Вараш відзначається щорічно в другу суботу вересня.

2. Дні населених пунктів, що входять у територіальну громаду, відзначаються щорічно, відповідно до традицій та усталених дат святкування.
3. Рішенням міської ради можуть встановлюватись інші місцеві свята.

Стаття 6. Почесні відзнаки територіальної громади

1. Особи, які зробили значний внесок у соціально-економічний розвиток Вараської громади, підвищення добробуту її жителів, примноження культурних, духовних надбань та інших цінностей, зміцнення місцевого самоврядування і демократії, нагороджуються такими почесними відзнаками:

- 1) звання «Почесний громадянин Вараської міської територіальної громади»;
- 2) відзнака «За заслуги перед Вараською міською територіальною громадою»;
- 3) заохочувальні відзнаки «Грамота виконавчого комітету Вараської міської ради», «Подяка міського голови».

2. Опис та порядок нагородження почесними відзнаками Вараської громади визначається Положенням про почесні відзнаки територіальної громади, що затверджується Вараською міською радою.

Глава 1.2. Засади здійснення місцевого самоврядування на території Вараської громади

Стаття 7. Зміст місцевого самоврядування

1. Місцеве самоврядування - це гарантоване державою право та реальна здатність жителів самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших законів України.

2. Місцеве самоврядування здійснюється жителями як безпосередньо, так і через Вараську міську раду Вараського району Рівненської області та її виконавчі органи, а також через Вараську районну раду та Рівненську обласну раду, які представляють спільні інтереси територіальної громади та інших територіальних громад.

Стаття 8. Учасники місцевого самоврядування

1. Первинним учасником місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є Вараська громада (жителі).

2. Вараська громада на місцевих виборах обирає депутатів Вараської міської ради та міського голову у порядку, визначеному Виборчим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами.

3. Вараська міська рада Вараського району Рівненської області (далі – Рада) є представницьким (виборним) органом місцевого самоврядування, який складається з депутатів і відповідно до закону представляє Вараську громаду та здійснює від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією та законами України.

3. Виконавчі органи Вараської міської ради Вараського району Рівненської області (далі – виконавчі органи Ради) – органи місцевого самоврядування, які здійснюють виконавчі функції і повноваження місцевого самоврядування у межах, визначених законами України. Виконавчими органами Ради є виконавчий комітет Ради та інші підпорядковані йому виконавчі органи.

4. Міський голова є головною посадовою особою Вараської громади. Міський голова головує на засіданнях Ради, очолює виконавчий комітет Ради.

5. Рада, міський голова, виконавчі органи Ради діють за принципом розподілу повноважень у порядку і межах, визначених законами України, а також відповідно до рішень Ради щодо розмежування повноважень між виконавчими органами Ради та міським головою.

6. Особливості організації роботи органів місцевого самоврядування визначаються розділом III цього Статуту.

7. Рівненська обласна рада та Вараська районна рада є органами місцевого самоврядування, які представляють спільні інтереси Вараської МТГ та інших територіальних громад, що перебувають у Вараському районі, Рівненській області, у межах повноважень, визначених Конституцією та законами України, а також повноважень, переданих їм сільськими, селищними, міськими радами.

8. Органи самоорганізації населення – представницькі органи, що створюються жителями, які на законних підставах проживають на території села, селища, міста або їх частин, за згодою Ради для вирішення окремих питань місцевого значення. Такі органи діють відповідно до Закону України «Про органи самоорганізації населення».

Стаття 9. Засади участі жителів у вирішенні питань місцевого значення (засади партисипативного управління)

1. Засадами участі жителів у вирішенні питань місцевого значення (засадами партисипативного управління) є:

1) участь жителів у місцевому самоврядуванні на рівних умовах (глава 1.3 «Права та обов'язки жителів у вирішенні питань місцевого значення, гарантії їх прав» розділу I «Загальні положення», розділ II «Форми та порядок участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення»);

2) відкритість і прозорість діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед жителями (розділи IV «Засади відкритості та прозорості діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, порядок їх реалізації», V «Засади відносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами самоорганізації населення, громадськими об'єднання, іншими суб'єктами» цього Статуту);

3) підзвітність, підконтрольність та відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед жителями (розділи VI «Порядок інформування, звітування органів та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів перед територіальною громадою», VII «Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування» цього Статуту);

4) дотримання загальних інтересів територіальної громади, її розвиток, ефективність, результативність та раціональність рішень (розділ VIII «Засади розвитку територіальної громади» цього Статуту).

Стаття 10. Статут територіальної громади

1. Статут Вараської громади (далі за текстом – Статут) є основним локальним нормативно-правовим актом, що затверджується Радою від імені та в інтересах Вараської громади на основі Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших законів України для врахування історичних, національно-культурних, соціально-економічних та інших особливостей здійснення місцевого самоврядування та забезпечення реалізації права жителів на участь у вирішенні питань місцевого значення.

2. Статут є обов'язковим для виконання всіма органами місцевого самоврядування, органами виконавчої влади (державними органами) та/або їхніми територіальними підрозділами, іншими юридичними особами та громадськими формуваннями, які розташовані або здійснюють свою діяльність на території Вараської громади, їх посадовими особами, а також жителями, іншими фізичними особами, які постійно або тимчасово проживають чи перебувають на відповідній території.

3. Інші акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування повинні прийматися з урахуванням положень Статуту та відповідати йому.

4. Внесення змін до Статуту здійснюється Радою. Пропозиції щодо внесення змін та доповнень до Статуту мають право подавати на розгляд Ради міський голова, депутати Ради, виконавчий комітет Ради, а також жителі в порядку внесення місцевої ініціативи.

5. Рішення про затвердження Статуту, Статут, його додатки, рішення про внесення змін до Статуту набирають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо Радою не встановлено пізніший строк введення цих актів у дію.

6. Органи та посадові особи місцевого самоврядування проводять просвітницькі заходи щодо ознайомлення жителів із цим Статутом, практикою його виконання, забезпечують поширення Статуту, змін до нього.

7. Контроль за виконанням цього Статуту здійснюють Рада та її виконавчі органи, міський голова та жителі. При визначенні Радою функціональної спрямованості і порядку організації роботи її постійних комісій обов'язково визначаються повноваження таких комісій щодо контролю відповідних розділів цього Статуту.

Стаття 11. Акти (рішення) органів місцевого самоврядування, міського голови

1. Акти (рішення) органів місцевого самоврядування, міського голови прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами державної влади, громадськими об'єднаннями, жителями, суб'єктами підприємницької діяльності, іншими юридичними та фізичними особами.

2. Акти органів місцевого самоврядування, міського голови підлягають обов'язковому оприлюдненню та наданню за запитом відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про доступ до публічної інформації», інших нормативно-правових актів, цього Статуту.

Глава 1.3. Права та обов'язки жителів у вирішенні питань місцевого значення, гарантії їх прав

Стаття 12. Умови реалізації жителями прав та обов'язків у вирішенні питань місцевого значення

1. Жителі, яким виповнилося 18 років, мають всі права і обов'язки, передбачені цим Статутом.

2. Жителі, яким виповнилося 14 років, мають право ініціювати та брати участь у таких формах участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення, як місцева ініціатива, громадські слухання, публічні консультації, консультативно-дорадчий орган при органі та/або посадовій особі місцевого самоврядування та в інших формах участі, що не суперечать закону, а також мають відповідні обов'язки, передбачені цим Статутом.

Стаття 13. Права жителів

1. При вирішенні питань місцевого значення жителі мають право:

1) отримувати повну і достовірну інформацію про діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування у спосіб, передбачений законодавством та цим Статутом;

2) на особистий прийом депутатами Ради, міським головою, іншими посадовими особами місцевого самоврядування у встановлені дні та години, у зручний для жителів час, за місцем їх роботи і проживання та відповідно до графіків прийому, які доводяться до відома жителів у встановленому чинним законодавством порядку;

3) на ознайомлення з проєктами актів органів місцевого самоврядування;

4) одержувати копії актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування у порядку, визначеному законодавством;

5) подавати індивідуальні та колективні звернення органам і посадовим особам місцевого самоврядування, отримувати на них відповіді у встановлені законодавством строки;

6) бути присутніми, крім випадків, передбачених законодавством, на засіданнях Ради, її постійних комісій, виконавчого комітету Ради, в порядку, встановленому цим Статутом, регламентами Ради та її виконавчого комітету, положенням про постійні комісії Ради;

7) на виступ на пленарному засіданні Ради, засіданні постійної комісії у порядку, встановленому Радою, на засіданні виконавчого комітету Ради в порядку, встановленому виконавчим комітетом;

8) брати участь у розподілі частини видатків місцевого бюджету через механізм громадського бюджету;

9) бути включеними у встановленому порядку до складу консультативно-дорадчих органів при органах місцевого самоврядування, міському голові;

10) брати участь у роботі контрольно-наглядових органів юридичних осіб, засновниками яких є Рада;

- 11) брати участь у здійсненні контролю за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій у порядку й у формах, встановлених законодавством України;
- 12) на оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;
- 13) брати участь у створенні та діяльності органів самоорганізації населення;
- 14) використовувати різні форми участі територіальної громади в місцевому самоврядуванні, визначені цим Статутом, а також іншими рішеннями Ради;
- 15) користуватися іншими правами, передбаченими Конституцією та актами законодавства України.

Стаття 14. Обов'язки жителів

1. Жителі зобов'язані:
 - 1) проявляти повагу до гідності кожної людини, вірувань, традицій, історії, національної та/або етнічної самобутності осіб та/або груп осіб, сприяти забезпеченню рівності інших прав і свобод осіб та/або груп осіб, які проживають чи на інших законних підставах перебувають у межах території Вараської громади;
 - 2) утримуватися від будь-яких форм дискримінації;
 - 3) шанобливо ставитися до традицій, звичаїв Вараської громади, її самобутності, історії та культури;
 - 4) сприяти сталому розвитку Вараської громади та її населених пунктів;
 - 5) шанобливо та ощадливо ставитись до майна, коштів, землі, природних ресурсів Вараської громади, а також об'єктів спільної власності територіальних громад Вараського району та Рівненської області, розташованих у межах території Вараської громади;
 - 6) поважати символіку Вараської громади і використовувати її тільки за призначенням;
 - 7) реалізовувати свої права, свободи та законні інтереси з повагою до прав жителів та інших осіб, які на законних підставах проживають (перебувають) у межах території Вараської громади, до інтересів держави.

Стаття 15. Гарантії прав жителів

1. Рада, її депутати, виконавчі органи Ради та міський голова, інші посадові особи місцевого самоврядування забезпечують реалізацію прав та законних інтересів жителів у межах, визначених Конституцією та законами України, та відповідно до положень цього Статуту.

2. Жителям гарантується право на участь у вирішенні всіх питань місцевого значення, віднесених до відання Вараської міської ради та її органів, у порядку і формах, визначених Конституцією та актами законодавства України, цим Статутом та іншими рішеннями Ради.

3. Захист та реалізація прав і свобод людини та громадянина, які закріплені в Конституції та законах України, визначають зміст і спрямованість діяльності органів міського самоврядування.

4. Органи та посадові особи місцевого самоврядування у своїй діяльності зобов'язані надавати пріоритетне значення служінню інтересам Вараської громади та забезпеченню усім жителям реальної можливості реалізувати їх права.

5. Рішення та дії органів і посадових осіб місцевого самоврядування не можуть обмежувати встановлених Конституцією та законами України прав і свобод людини та громадянина.

6. Реалізація жителями своїх прав, свобод та законних інтересів не повинна призводити до порушення прав і свобод інших осіб, а також інтересів Вараської громади, суспільства чи держави у цілому.

Розділ II. Форми та порядок участі Вараської громади у вирішенні питань місцевого значення

Стаття 16. Форми участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення

1. Формами участі Вараської громади у вирішенні питань місцевого значення є:

1) *з безпосереднього вирішення жителями питань місцевого значення:* місцевий референдум, загальні збори (конференція) жителів; участь жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету (громадський бюджет);

2) *з ініціативи жителів щодо вирішення питань місцевого значення:* місцеві ініціативи, колективні та індивідуальні звернення жителів до органів і посадових осіб місцевого самоврядування (письмові та усні звернення, електронні петиції, індивідуальні електронні звернення);

3) *з виявлення позиції жителів щодо питань місцевого значення:* громадські слухання, консультації з громадськістю, публічні консультації, інші громадські обговорення;

4) *із залучення у діяльність органів місцевого самоврядування:* консультативно-дорадчий орган при органах та/або посадових особах

місцевого самоврядування, надання пропозицій та зауважень до оприлюднених проєктів актів органів місцевого самоврядування;

5) *з наглядової діяльності за вирішенням питань місцевого значення:* громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, контрольно-наглядові органи юридичних осіб публічного права, утворених рішенням Ради;

6) інші форми участі, передбачені законодавством та рішеннями Ради.

2. Можливість використання жителями, органами та посадовими особами місцевого самоврядування певної форми участі у вирішенні питань місцевого значення визначається Конституцією та законами України, цим Статутом.

Стаття 17. Місцевий референдум

1. Місцевий референдум є формою вирішення Вараською громадою питань місцевого значення шляхом прямого волевиявлення.

2. Рішення, прийняті місцевим референдумом, є обов'язковими до виконання на відповідній території.

3. Засади, організація і порядок проведення місцевого референдуму визначаються законом.

Стаття 18. Загальні збори (конференція) жителів

1. Загальні збори жителів – зібрання всієї або частини Вараської громади для участі у вирішенні питань місцевого значення.

Конференція жителів – зібрання делегатів жителів всієї території Вараської громади або її окремої частини, уповноважених представляти інтереси інших жителів відповідної території на підставі рішень загальних зборів, проведених у межах дрібніших частин території Вараської громади, для участі у вирішенні питань місцевого значення.

2. Рішення загальних зборів (конференції) жителів підлягають врахуванню органами місцевого самоврядування у їхній діяльності.

3. Загальні збори (конференція) жителів можуть проводитися на території всієї Вараської громади або в окремих її частинах (у межах міста, одного чи кількох мікрорайонів у місті, села, кварталу, вулиці, майдану, площі, бульвару, проспекту, шосе, шляху, провулка, узвозу, проїзду, будинку).

4. Порядок ініціювання, організації, проведення загальних зборів (конференції) жителів та порядок врахування результатів загальних зборів

органами та посадовими особами місцевого самоврядування визначається Положенням про загальні збори (конференцію) жителів, що є [Додатком 1](#) до цього Статуту.

Стаття 19. Участь жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету

1. Участь жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету-це:

1) можливість кожного жителя брати участь у розподілі коштів місцевого бюджету через створення проєктів для розвитку Вараської громади та/або голосування за них (громадський бюджет територіальної громади);

2) спосіб визначення напрямів використання видаткової частини місцевого бюджету.

2. Громадський бюджет Вараської громади (далі – громадський бюджет) – це частина бюджету розвитку місцевого бюджету, за рахунок якого здійснюється фінансування визначених безпосередньо жителями заходів, виконання робіт та надання послуг відповідно до оформлених в установленому порядку проєктів громадського бюджету, що стали переможцями конкурсного відбору.

3. Пропозиції жителів щодо планування та розподілу коштів місцевого бюджету беруться до уваги Радою. Результати конкурсного відбору проєктів громадського бюджету обов'язково враховуються Радою при плануванні та затвердженні проєкту місцевого бюджету на відповідний рік.

4. Форми та порядок участі жителів у плануванні та розподілі коштів місцевого бюджету визначаються Радою.

Стаття 20. Місцеві ініціативи, інші форми звернень жителів

1. Жителі мають право ініціювати у порядку місцевої ініціативи розгляд Радою будь-якого питання, віднесеного до повноважень органів місцевого самоврядування.

2. Порядок ініціювання, організації збору підписів та внесення місцевої ініціативи на розгляд Ради визначається Положенням про місцеві ініціативи, що є [Додатком 2](#) до цього Статуту.

3. Жителі мають право подавати письмові та/або усні колективні та індивідуальні звернення, електронні петиції до органів і посадових осіб місцевого самоврядування в порядку визначеному Законом України «Про звернення громадян» щодо будь-якого питання, яке належить до компетенції Ради та її виконавчих органів.

4. Електронна петиція – це колективне звернення жителів до Ради та її виконавчих органів, що здійснюється через офіційний вебсайт Ради або Платформу електронної демократії, з питань, вирішення яких віднесено до повноважень Ради, її виконавчих органів. Вимоги до кількості підписів жителів на підтримку електронної петиції до Ради та її виконавчих органів, строку збору підписів тощо визначаються Положенням про електронні петиції, що затверджується окремим рішенням Ради.

Стаття 21. Громадські слухання, консультації з громадськістю, публічні консультації, інші громадські обговорення

1. Жителі мають право проводити громадські слухання – зустрічатися з депутатами Ради та посадовими особами місцевого самоврядування, під час яких заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення.

2. Пропозиції, які вносяться за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду органами та посадовими особами місцевого самоврядування з прийняттям відповідного рішення.

3. Порядок ініціювання, організації, проведення громадських слухань та врахування їх результатів органами та посадовими особами місцевого самоврядування визначається Положенням про громадські слухання, що є **Додатком 3** до цього Статуту.

4. Консультації з громадськістю проводяться комплексно у формі громадського обговорення (конференцій, форумів, громадських слухань, круглих столів, зборів, зустрічей, нарад з громадськістю, електронних консультацій, інших заходів) та вивчення громадської думки (опитувань, досліджень, аналізу повідомлень тощо).

5. Порядок проведення консультацій з громадськістю визначається Положенням про консультації з громадськістю, що затверджується окремим рішенням Ради.

6. Публічні консультації проводяться органами місцевого самоврядування відповідно до вимог Закону України «Про публічні консультації». Порядок організації проведення публічних консультацій відповідно до вимог вказаного Закону визначається Радою.

7. Громадські обговорення проводяться щодо проєктів містобудівної документації на місцевому рівні (генеральний план, детальний план території), проєкту комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, проєкту програми комплексного відновлення території

територіальної громади, у порядку визначеному Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності».

8. Законами можуть передбачатися інші види громадських обговорень.

9. Громадські обговорення, публічні консультації можуть поєднуватися з іншими формами участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення.

Стаття 22. Консультативно-дорадчі органи при органах місцевого самоврядування та/або посадових особах місцевого самоврядування, інші форми залучення

1. Жителі можуть входити до складу та/або брати участь у роботі консультативно-дорадчих органів (у разі їх утворення) при органах та/або посадових особах місцевого самоврядування з метою підготовки пропозицій щодо вдосконалення їхньої роботи, участі в розробленні проєктів актів, вирішенні інших питань, віднесених до повноважень зазначених органів та/або посадових осіб.

2. Завдання, склад та організація роботи консультативно-дорадчих органів при органах та/або посадових особах місцевого самоврядування визначаються рішенням органу чи посадової особи, при яких вони утворені.

3. Жителі можуть надавати пропозиції та зауваження до оприлюднених проєктів актів органів місцевого самоврядування відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про доступ до публічної інформації», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Стаття 23. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, інша наглядова діяльність

1. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування є формою громадського контролю, що передбачає проведення його ініціатором аналізу діяльності відповідних органів та посадових осіб, підготовку висновків та пропозицій. Засади, форми та порядок здійснення громадського оцінювання визначається розділом VII «Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування» цього Статуту.

2. Жителі можуть брати участь в роботі контрольно-наглядових органів юридичних осіб публічного права, утворених за рішенням Ради на умовах, визначених відповідними актами законодавства України, з метою

забезпечення прозорості й ефективності їх роботи, здійснення контролю за прийняттям рішень щодо діяльності цих осіб.

Стаття 24. Участь молоді у житті територіальної громади.

1. Вараська громада визнає молодь важливим ресурсом розвитку громади та сприяє її участі у суспільному житті, місцевому самоврядуванні та процесі вироблення рішень.

2. Органи місцевого самоврядування створюють умови для залучення молоді до прийняття рішень, що стосуються її інтересів, зокрема у сферах освіти, культури, спорту, благоустрою, соціальної та молодіжної політики.

3. Участь молоді у житті громади забезпечується через діяльність молодіжних рад, молодіжних центрів і просторів, консультації з молоддю, підтримку молодіжних ініціатив, участь у громадських обговореннях, місцевих програмах та проектах.

4. Рада сприяє розвитку молодіжної інфраструктури, підтримує молодіжні громадські об'єднання, неформальну освіту, волонтерство, культурні, спортивні та соціальні ініціативи молоді.

5. Молодіжна рада є консультативно-дорадчим органом при міській раді, який забезпечує представництво інтересів молоді та бере участь у формуванні молодіжної політики громади.

Розділ III. Особливості організації роботи органів місцевого самоврядування

Стаття 25. Особливості організації роботи Ради

1. Рада складається з депутатів загальною кількістю 34, обраних жителями-виборцями на місцевих виборах.

2. Депутат Ради є представником інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу, зобов'язаний виражати і захищати інтереси Вараської громади та її частини - виборців свого виборчого округу, виконувати їх доручення в межах своїх повноважень, наданих законом, брати активну участь у здійсненні місцевого самоврядування.

3. Міський голова головує на засіданнях Ради. На міського голову поширюються повноваження та гарантії депутатів Рад, якщо інше не встановлено законом.

4. Рада з числа її депутатів обирає постійні комісії ради для вивчення, попереднього розгляду і підготовки питань, які належать до її відання, здійснення контролю за виконанням рішень ради, її виконавчого комітету.

5. Організація роботи Ради, її постійних комісій визначається цим Статутом, регламентом Ради, положенням про постійні комісії Ради, що затверджуються Радою.

6. Рада може створювати тимчасові контрольні комісії Ради з числа її депутатів для здійснення контролю з конкретно визначених радою питань, що належать до повноважень місцевого самоврядування. Рішення Ради про створення тимчасової контрольної комісії ради вважається прийнятим, якщо за це проголосувало не менше однієї третини депутатів від загального складу ради.

7. Депутат Ради може бути в будь-який час відкликаний жителями за наявності підстав та в порядку, що визначені Законом України «Про статус депутатів місцевих рад».

Стаття 26. Особливості організації роботи виконавчих органів Ради

1. Виконавчими органами Ради є:

- 1) виконавчий комітет Ради (головний виконавчий орган);
- 2) відділи, управління, служби, департаменти, які утворені Радою як виконавчі органи Ради для здійснення виконавчих функцій у певній сфері, галузі публічного управління на всій території Вараської громади.

2. Виконавчий комітет Ради може розглядати і вирішувати питання, віднесені законом до відання виконавчих органів Ради, крім тих, що за рішенням Ради передані іншим виконавчим органам Ради.

3. Виконавчий комітет Ради є колегіальним органом, до складу якого входять міський голова, інші визначені законом посадові особи, інші особи за рішенням Ради. У виконавчих органах ради працюють на постійній основі посадові особи місцевого самоврядування.

Виконавчі органи мають у своєму складі відділи, управління, служби, сектори, які утворені як структурні підрозділи таких органів. Виконавчі органи можуть мати відокремлені територіальні представництва та робочі місця.

4. Виконавчий комітет Ради очолює міський голова, інші виконавчі органи - їх керівники.

5. Засади діяльності виконавчих органів Ради визначаються Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», цим Статутом. Організація

роботи виконавчого комітету Ради визначається його регламентом. Індивідуальні особливості діяльності інших виконавчих органів Ради визначаються їх положеннями, що затверджуються Радою.

6. Міський голова може бути відкликаний з посади жителями за народною ініціативою в порядку, визначеному Законом України «Про статус депутатів місцевих рад» з особливостями, передбаченими Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», не раніше як через рік з моменту набуття ним повноважень.

Стаття 27. Старости

1. Старостинські округи утворюються Радою відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» у складі одного або декількох населених пунктів (крім адміністративного центру територіальної громади).

2. У кожному старостинському окрузі Рада затверджує старосту, який:

1) уповноважується діяти в інтересах жителів відповідного старостинського округу у виконавчих органах Ради, бере участь у пленарних засіданнях Ради та засіданнях її постійних комісій з правом дорадчого голосу; бере участь у засіданнях виконавчого комітету Ради;

2) сприяє жителям відповідного старостинського округу у взаємодії з органами та посадовими особами місцевого самоврядування, використанні форм участі у вирішенні питань місцевого значення;

3) бере участь в організації виконання рішень органів та посадових особами місцевого самоврядування, у здійсненні контролю за використанням об'єктів комунальної власності та за станом благоустрою;

4) здійснює інші повноваження, визначені законами України.

3. Порядок організації роботи старости визначається Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими законами України, а також Положенням про старосту, що затверджується Радою.

Стаття 28. Особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з жителями, іншими особами при вирішенні адміністративних питань

1. Центр надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП), утворюється Радою для надання жителям адміністративних та супутніх їм послуг, надання консультацій, прийняття та видачі документів. Надання жителям адміністративних послуг органами та посадовими особами місцевого самоврядування здійснюється виключно через ЦНАП.

2. З метою забезпечення належної доступності адміністративних послуг можуть утворюватися територіальні підрозділи та віддалені (у тому числі пересувні) робочі місця адміністраторів ЦНАПу.

3. ЦНАП діє на підставі положення та відповідно до вимог чинного законодавства.

4. Органи та посадові особи місцевого самоврядування приймають рішення або вчиняють юридично значущі дії індивідуального характеру для вирішення конкретної адміністративної справи щодо набуття, зміни, припинення чи реалізації прав та/або обов'язків окремого жителя, юридичної особи відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру».

6. Органи та посадові особи місцевого самоврядування відповідно до Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» з питань, що віднесені до їх повноважень, надають жителям такі види правничих послуг:

- 1) надання правової інформації;
- 2) надання консультацій і роз'яснень з правових питань;
- 3) складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру);
- 4) надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правничої допомоги та медіації.

Стаття 29. Електронне урядування

1. Органи та посадові особи місцевого самоврядування впроваджують та використовують інструменти електронного урядування для забезпечення ефективності своєї діяльності, забезпечення прозорості, доступності та взаємодії з жителями.

2. Органи та посадові особи місцевого самоврядування використовують електронні інструменти поширення інформації, визначені у статті 32 цього Статуту.

3. Участь жителів у вирішенні питань місцевого значення, що потребує особистої присутності, може здійснюватися з використанням відеозв'язку. Особливості використанням відеозв'язку для певних форм участі визначаються положеннями про такі форми, зокрема необхідність та способи ідентифікації жителя.

Розділ IV. Засади відкритості та прозорості діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, порядок їх реалізації

Стаття 30. Засади відкритості та прозорості діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування

1. Відкритість та прозорість діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування полягають у забезпеченні для жителів вільного доступу до інформації щодо діяльності таких органів та посадових осіб.

2. Рада та виконавчий комітет Ради інформують жителів про діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, про заплановані події та заходи.

3. Рада та виконавчий комітет Ради забезпечують вільний доступ до інформації щодо:

1) переліку повноважень, керівного складу, місцезнаходження, каналів зв'язку, розкладу роботи та графіку прийому, правил роботи та внутрішнього трудового розпорядку органів місцевого самоврядування, нормативно-правових засад їх діяльності;

2) вакансій, порядку та умов проходження конкурсу на заміщення вакантних посад в органах місцевого самоврядування;

3) порядку складання, подання запиту на інформацію;

4) переліку та умов надання адміністративних послуг, форм і зразків документів, необхідних для надання послуг, правил їх оформлення;

5) Статуту, додаткової інформації про використання форм участі жителів у вирішенні питань місцевого значення, можливостей присутності наживо та за допомогою відеозв'язку;

6) проєктів актів органів місцевого самоврядування;

7) протоколів засідань Ради, її постійних комісій, в яких зазначаються результати поіменного голосування, висновки і рекомендації постійних комісій;

8) нормативно-правових актів, актів індивідуальної дії (крім внутрішньоорганізаційних) органів місцевого самоврядування;

9) оголошень про день, час, плани проведення та порядок денний засідань Ради, її постійних комісій, виконавчого комітету Ради, посилань на онлайн трансляцію засідань Ради, її постійних комісій;

10) звітів органів та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів Ради перед територіальною громадою;

11) іншої інформації, визначеної Законом України «Про доступ до публічної інформації», іншими законами України.

4. Органи місцевого самоврядування надають інформацію в електронній формі у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання.

5. При наданні доступу до інформації органи та посадові особи місцевого самоврядування намагаються забезпечити зрозумілість та доступність змісту документів, найважливіших для жителів, надання до них роз'яснень.

Стаття 31. Відкритість та прозорість засідань Ради, її постійних комісій, виконавчого комітету Ради

1. Засідання Ради, її постійних комісій, виконавчого комітету Ради є відкритими, за винятком випадків, передбачених законодавством.

2. Жителі мають право:

1) бути повідомленими про дату і час, місце проведення засідань, питання, які передбачається внести на розгляд Ради, виконавчого комітету Ради;

2) ознайомлюватися з проектами актів, які розглядатимуться на засіданнях;

3) бути присутніми на засіданнях наживо з дотриманням умов належного розміщення у відповідних приміщеннях;

4) записувати хід обговорень (аудіо-, відеофіксація);

5) бути присутніми на засіданнях з використанням відеозв'язку;

6) мати можливість перегляду онлайн трансляції наживо та у записі.

3. Права жителів, визначені частиною другою цієї статті, можуть бути обмежені у разі розгляду питань, що містять інформацію з обмеженим доступом відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» та інших норм чинного законодавства.

4. Жителі зобов'язані дотримуватися регламенту, який встановлений для відповідних засідань, не перешкоджати в будь-який спосіб їх проведенню.

Стаття 32. Способи поширення інформації

1. Рада, виконавчі органи Ради, Голова використовують для забезпечення відкритості та прозорості своєї діяльності:

1) офіційні джерела: офіційний вебсайт Ради: <https://varashmtg.gov.ua/>;

2) державні джерела: Єдиний вебпортал використання публічних коштів <https://spending.gov.ua>, Електронну систему публічних закупівель

ProZorro <https://prozorro.gov.ua/uk>, Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування <https://public.nazk.gov.ua/>, Портал відкритих даних <https://data.gov.ua/>;

3) інші сторонні електронні сервіси (зокрема, соціальні мережі, інформаційні канали тощо).

Стаття 33. Запити на інформацію

1. Доступ жителів до інформації забезпечується також шляхом надання інформації за їх запитом на інформацію у порядку, визначеному Законом України «Про доступ до публічної інформації», іншими законами України. Запит на інформацію – це прохання жителя до органу місцевого самоврядування надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні.

2. Житель має право звернутися із запитом на інформацію незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту.

3. Запит на інформацію може бути індивідуальним або колективним. Запити можуть подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача.

Розділ V. Засади відносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства, іншими громадами, міжнародна співпраця

Стаття 34. Відносини органів та посадових осіб місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства

1. Відносини органів та посадових осіб місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства (громадські об'єднання, релігійні, благодійні організації, творчі спілки, професійні спілки та їх об'єднання, асоціації, організації роботодавців та їх об'єднання, органи самоорганізації населення, недержавні медіа, інші непідприємницькі товариства та установи, легалізовані відповідно до законодавства), що зареєстровані чи на інших законних підставах діють на території Вараської громади, здійснюються шляхом:

- 1) неупередженого та однакового сприяння, підтримки законної діяльності інститутів громадянського суспільства;
- 2) максимального залучення інститутів громадянського суспільства до участі у вирішенні питань місцевого значення;

- 3) сприяння здійснення інститутами громадянського суспільства громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування, комунальних підприємств, закладів, установ та організацій;
- 4) не втручання в діяльність інститутів громадянського суспільства, крім випадків, передбачених законом;
- 5) стимулювання волонтерської та благодійної діяльності.

2. Інститути громадянського суспільства мають права і обов'язки в обсязі, визначеному для жителів, крім окремих випадків, визначених законодавством та цим Статутом.

Стаття 35. Відносини органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами та посадовими особами місцевого самоврядування інших територіальних громад

1. Відносини органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами та посадовими особами місцевого самоврядування інших територіальних громад здійснюються на принципах добросусідства, партнерства та взаємної вигоди, обміну досвідом, допомоги у подоланні наслідків воєнних дій, стихійних явищ, техногенних аварій.

2. З метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень органи та посадові особи місцевого самоврядування можуть відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад» організовувати на договірних засадах співробітництво з іншими територіальними громадами у формах, визначених законодавством.

3. Вараська громада може об'єднуватися з іншими територіальними громадами в порядку, визначеному Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

4. Рада з метою більш ефективного здійснення повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування, захисту прав та інтересів Вараської громади може об'єднуватися з іншими сільськими, селищними, міськими радами в асоціації органів місцевого самоврядування та їх добровільні об'єднання. Асоціаціям та іншим добровільним об'єднанням органів місцевого самоврядування не можуть передаватися владні повноваження органів місцевого самоврядування.

Стаття 36. Міжнародна співпраця

1. Органи місцевого самоврядування в інтересах Вараської громади можуть брати участь у міжнародному територіальному співробітництві відповідно до Закону України «Про міжнародне територіальне співробітництво України», а також організовувати співробітництво з міжнародними організаціями у різних сферах суспільного життя.

2. Органи місцевого самоврядування в інтересах Вараської громади можуть брати участь на правах реципієнтів, бенефіціарів та партнерів в міжнародних програмах та реалізовувати спільні проєкти, направлені на підвищення добробуту жителів.

Розділ VI. Порядок інформування, звітування органів та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів перед територіальною громадою

Стаття 37. Загальні засади інформування, звітування органів та посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів Ради перед територіальною громадою

1. Перед територіальною громадою про свою роботу звітують:

- 1) міський голова;
- 2) депутати Ради;
- 3) старости.

2. Звітування здійснюється з метою забезпечення відкритості та прозорості їх діяльності для територіальної громади, інформування жителів про вирішення питань місцевого значення і відбувається у порядку, визначеному законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», цим Статутом.

3. Звітування перед територіальною громадою передбачає надання звіту та проведення відкритої зустрічі у спосіб, що дає змогу жителям поставити запитання, висловити зауваження та внести пропозиції.

4. Про місце, час і спосіб організації звітування перед територіальною громадою уповноважена особа місцевого самоврядування або депутат (у випадку звітування депутата Ради) повідомляє жителів не пізніше ніж за сім днів до дня звітування через офіційні джерела Ради та інші способи поширення інформації.

5. Письмові звіти оприлюднюються на офіційному сайті Ради та розміщуються у вільному доступі у приміщенні Ради не пізніше ніж за 7 календарних днів до дати відкритої зустрічі з територіальною громадою.

Автор звіту має забезпечити його своєчасне подання до виконавчого комітету Ради для забезпечення попереднього оприлюднення.

6. Органи та посадові особи місцевого самоврядування не менш як два рази на рік інформують жителів про виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку, місцевого бюджету, з інших питань місцевого значення у спосіб, визначений статтею 32 цього Статуту.

Стаття 38. Звітування міського голови

1. Міський голова звітує перед територіальною громадою на відкритій зустрічі про свою роботу не менше двох разів на рік.

2. Звіт міського голови перед територіальною громадою включає інформацію про виконання ним своїх повноважень, реалізацію його виборчої програми, плани на подальшу роботу. Звітуванню на відкритій зустрічі передуює оприлюднення письмового звіту, у порядку визначеному цим Статутом.

3. Крім звіту про свою роботу міський голова інформує територіальну громаду про діяльність органів місцевого самоврядування щодо:

- 1) реалізації стратегічних і програмних документів розвитку територіальної громади;
- 2) виконання місцевого бюджету;
- 3) плану діяльності на наступний звітний період;
- 4) результатів виконання плану роботи, оголошеного під час попереднього звітування, із зазначенням вжитих заходів, а в разі невиконання (часткового виконання) попереднього плану – відповідні причини;
- 5) інших питань місцевого значення.

Стаття 39. Звітування депутатів Ради

1. Кожен депутат Ради звітує перед територіальною громадою про свою роботу під час проведення відкритої зустрічі не менше одного разу на рік.

2. Звіт депутата Ради перед Вараською громадою включає інформацію про:

- 1) діяльність у Раді та її органах, зокрема, але не виключно, – про присутність на пленарних засіданнях і засіданнях постійних та інших комісій Ради, внесені на розгляд Ради питання;
- 2) роботу з виборцями;

3) прийняті Радою та її органами рішення, хід їх виконання, особисту участь в обговоренні, прийнятті та організації виконання рішень Ради, її органів.

3. Звітуванню на відкритій зустрічі передуює оприлюднення звіту у порядку, визначеному законодавством України та цим Статутом.

4. Звіт депутата Ради може бути проведено в будь-який час на вимогу зборів виборців, органів самоорганізації населення.

5. Депутат Ради інформує Раду та виконавчі органи Ради про результати обговорення його звіту, зауважень і пропозицій, висловлених виборцями на адресу Ради та її органів, а також про виконання доручень, що дані депутатові у зв'язку з його депутатською діяльністю.

Стаття 40. Звітування старости

1. Староста звітує перед жителями старостинського округу про свою роботу на відкритій зустрічі не рідше одного разу на рік.

2. Порядок звітування старости визначається Положенням про старосту, що затверджується Радою.

Розділ VII. Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування

Стаття 41. Засади громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування

1. Здійснення громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування ґрунтується на Конституції та законах України, Європейській хартії місцевого самоврядування, Статуті та інших актах Ради.

2. Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється з метою захисту прав, свобод та законних спільних інтересів жителів, сприяння ефективності діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, забезпечення законності їх діяльності.

3. Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється на основі таких принципів:

- 1) відкритості та прозорості;
- 2) пріоритетності прав людини та громадянина;
- 3) законності;

- 4) добровільності та безоплатної участі у здійсненні громадського контролю;
- 5) неупередженості, об'єктивності та достовірності;
- 6) сприяння досягненню балансу приватних та публічних інтересів при вирішенні питань місцевого значення;
- 7) сприяння недопущенню перешкоджання здійсненню законного громадського контролю;
- 8) професійності та компетентності учасників громадського контролю;
- 9) взаємодії жителів, інститутів громадянського суспільства, органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Стаття 42. Форми здійснення громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування

1. Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється шляхом:

- 1) аналізу жителями публічної інформації, що оприлюднюється органами та посадовими особами місцевого самоврядування;
- 2) участі жителів у відкритих зустрічах щодо звітування Голови, депутатів Ради, старост про їх роботу;
- 3) участі жителів у роботі консультативно-дорадчих органів, що створюються при Раді, Голові чи виконавчих органах Ради;
- 4) подання жителями індивідуальних чи колективних звернень (зауважень, скарг та пропозицій), що стосуються діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;
- 5) громадського оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування інститутами громадянського суспільства;
- 6) звернення до правоохоронних органів за наявності ознак правопорушень в діях органів та посадових осіб місцевого самоврядування;
- 7) оскарження у суді актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування;
- 8) використання інших форм, передбачених законодавством.

Стаття 43. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування

1. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування передбачає проведення інститутами громадянського суспільства аналізу діяльності відповідних органів та посадових осіб, підготовку висновків та пропозицій.

2. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється відповідно до статті 13⁴ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Положення про громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, що затверджується окремим рішенням Ради.

Розділ VIII. Засади розвитку територіальної громади

Глава 8.1. Потенціал розвитку територіальної громади

Стаття 44. Напрямки та стратегічне планування розвитку громади

1. Діяльність Вараської громади ґрунтується на принципах сталого розвитку, що передбачає баланс між економічним зростанням, соціальною справедливістю та екологічною безпекою в інтересах нинішнього та майбутніх поколінь.

2. Головною метою розвитку громади є створення безпечного, комфортного та інклюзивного середовища для життєдіяльності людини.

3. Пріоритетні напрями розвитку визначаються Стратегією розвитку Вараської громади, яка розробляється із залученням громадськості та затверджується Радою.

4. Основними ресурсами (капіталом) розвитку громади є:

- 1) людський капітал (таланти, професійні навички та творчий потенціал жителів);
- 2) інноваційно-промисловий потенціал (енергетичний комплекс, високотехнологічні виробництва та підприємництво);
- 3) інституційна спроможність (професійне та доброзичесне врядування, цифровізація послуг);
- 4) просторовий та екологічний ресурс (раціональне використання земель, збереження природних екосистем та розвиток інфраструктури).

Стаття 45. Економічна основа та фінансові ресурси Громади

1. Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування у Вараській громаді є:

- 1) майнові активи: рухоме і нерухоме майно, земельні ділянки, природні ресурси, що є у комунальній власності;

- 1) фінансові ресурси: доходи бюджету громади, запозичення, гранти, кошти від відчуження майна та інші надходження, не заборонені законом;
- 2) корпоративні права: частки у майні підприємств, установ та організацій, створених громадою;
- 3) інфраструктурні об'єкти: житловий фонд, заклади освіти, культури, медицини, спорту та комунальні мережі.

2. Органи місцевого самоврядування здійснюють управління майном від імені громади на засадах:

- 1) економічної доцільності: будь-які операції з майном (оренда, приватизація, передача) мають бути спрямовані на збільшення доходів бюджету або покращення якості послуг для жителів;
- 2) захисту активів: дії органів влади не повинні призводити до штучного ослаблення економічної бази громади;
- 3) відкритості: інформація про об'єкти комунальної власності, умови їх оренди чи продажу є відкритою та оприлюднюється у формі відкритих даних.

3. Бюджет Вараської громади є самостійним. Самостійність гарантується власними доходами та закріпленими державними податками, правом самостійно визначати напрями використання коштів місцевого бюджету відповідно до законодавства України.

4. Формування бюджету базується на середньостроковому прогнозуванні (на 3 роки), що забезпечує сталість проектів розвитку.

5. Бюджетний процес у громаді є публічним. Жителі мають право брати участь у обговоренні проекту бюджету та контролювати його виконання через інструменти «Прозорого бюджету».

6. Рада в межах своїх повноважень та згідно з Податковим кодексом України встановлює місцеві податки і збори. При їх встановленні Рада дотримується балансу між наповненням бюджету та створенням сприятливого клімату для розвитку місцевого підприємництва.

Глава 8.2. Планування розвитку територіальної громади

Стаття 46. Система та засади планування розвитку територіальної громади

1. Планування розвитку Вараської громади — це безперервний процес визначення стратегічних цілей, пріоритетів та конкретних заходів, спрямованих на сталий розвиток громади. Планування базується на принципах доказовості, реалістичності ресурсів та широкого залучення громадськості.

2. Планування здійснюється для:

- 1) згуртованості громади: забезпечення рівномірного розвитку всіх населених пунктів громади;
- 2) інвестиційної привабливості: створення чітких «правил гри» та перспектив для бізнесу;
- 3) екологічної безпеки та енергонезалежності: враховуючи специфіку енергетичного потенціалу громади;
- 4) прозорості: переходу від «процесу управління» до «управління за результатами»;
- 5) Адаптивності: здатності громади швидко реагувати на зовнішні виклики (кризи, безпекові питання).

3. Розвиток громади забезпечується через систему взаємопов'язаних документів, що затверджуються Радою:

- 1) Стратегія розвитку Вараської МТГ — головний документ довгострокового планування (7–10 років);
- 2) Комплексний план просторового розвитку території — документ, що визначає територіальний устрій, забудову та використання земель (має статус містобудівної документації та документації із землеустрою);
- 3) середньострокові плани (Програми) соціально-економічного розвитку — конкретизація Стратегії на 1–3 роки;
- 4) місцеві цільові програми — інструменти вирішення конкретних проблем у галузях (освіта, ЖКГ, безпека тощо).

4. Усі документи нижчого рівня (програми, плани) повинні відповідати цілям Стратегії розвитку громади.

5. Виконання планів розвитку підлягає щорічному моніторингу та оцінці. Результати моніторингу є відкритими для жителів та є підставою для коригування планів або бюджетних призначень.

Стаття 47. Стратегія розвитку Громади

1. Стратегія розвитку Вараської громади є головним документом довгострокового планування, що визначає вектор руху громади на середньо- та довгострокову перспективу. Усі інші документи місцевого планування

(програми, бюджетні прогнози, плани забудови) повинні узгоджуватися з цілями Стратегії.

2. Стратегія розробляється на основі комплексного аналізу (включаючи SWOT-аналіз) та обов'язково містить:

- 1) стратегічне бачення: опис бажаного стану громади у майбутньому;
- 2) систему цілей: стратегічні, оперативні цілі та конкретні завдання;
- 3) пакет проєктів: перелік пріоритетних заходів із визначеними індикаторами успіху (KPI);
- 4) моніторинг: механізм щорічного оцінювання прогресу та коригування цілей.

3. Розробка та актуалізація Стратегії базується на принципі широкого залучення («соціального діалогу») між:

- владою (міська рада та виконавчі органи);
- бізнесом (промислові підприємства, МСБ);
- громадою (жителі, громадські організації, експертне середовище).

4. Стратегія затверджується рішенням Ради після проходження процедури громадських обговорень.

5. Текст Стратегії та звіти про її виконання є постійно доступними на офіційному вебсайті Громади.

6. Актуалізація (перегляд) Стратегії проводиться у разі суттєвих змін зовнішніх чи внутрішніх умов розвитку громади.

Стаття 48. Управління та планування публічних інвестицій

1. Публічне інвестування у Вараській громаді спрямоване на створення об'єктів довгострокового користування, розвиток інфраструктури та капіталізацію активів громади. Планування інвестицій базується на принципах:

- 1) обґрунтованості: пріоритет надається проєктам з найвищим соціально-економічним ефектом;
- 2) життєвого циклу: врахування не лише витрат на будівництво, а й подальших витрат на утримання об'єкта;
- 3) цифровізації: використання державних та місцевих електронних систем для управління інвестиційними проєктами.

2. Інвестиційні пропозиції формуються виконавчими органами Ради та комунальними підприємствами Ради.

3. Обов'язковою умовою включення проєкту до плану інвестування є його відповідність Стратегії розвитку Вараської громади, фінансова реалістичність та пріоритетність.

4. Усі проєкти підлягають попередній оцінці доцільності, вартості та соціально-економічного ефекту.

5. Територіальна громада здійснює залучення фінансових ресурсів через:

- 1) прямі інвестиції з місцевого та державного бюджетів;
- 2) грантову допомогу від міжнародних організацій та фондів;
- 3) державно-приватне партнерство (концесії, спільна діяльність);
- 4) запозичення до місцевого бюджету (муніципальні облігації, кредити міжнародних фінансових інституцій) відповідно до законодавства.

6. Виконавчі органи Ради забезпечують прозорість інвестиційного процесу шляхом використання цифрових інструментів та інтегрованих інформаційних систем для управління проєктами.

7. Інформація про кожен етап реалізації інвестиційного проєкту — від концепції та розробки документації до завершення робіт і введення в експлуатацію — оприлюднюється на офіційних ресурсах Ради.

8. Виконавці проєктів/програм публічних інвестицій забезпечують щорічне звітування про стан їх реалізації.

Стаття 49. Бюджетне планування та фінансова прозорість

1. Бюджетне планування у Вараській громаді базується на принципах ефективності, результативності, справедливості та прозорості.

2. Формування бюджету здійснюється із застосуванням середньострокового бюджетного прогнозування (на три роки), що забезпечує стабільність фінансування стратегічних проєктів.

3. При плануванні видатків застосовується гендерно-орієнтований підхід, що передбачає врахування потреб різних соціальних груп (чоловіків і жінок, молоді та літніх людей, осіб з інвалідністю, ветеранів та інших вразливих категорій).

4. Проєкт бюджету та звіт про його виконання підлягають обов'язковому громадському обговоренню.

5. З метою доступності інформації для жителів, Рада щороку готує та оприлюднює «Бюджет для громадян» — спрощений та візуалізований виклад

бюджетних показників, що пояснює, звідки кошти надходять та на які цілі витрачаються.

6. Основні показники бюджету, реєстр рішень про виділення коштів та результати тендерних закупівель оприлюднюються на офіційному вебсайті у форматі відкритих даних.

7. Виконавчі органи Ради забезпечують щоквартальне оприлюднення звітів про виконання бюджету та використання коштів резервного фонду.

8. Громада має право здійснювати громадський контроль за використанням бюджетних коштів через інструменти електронного врядування.

9. У громаді може діяти Громадський бюджет — частина коштів бюджету Вараської громади, обсяг якої визначається Радою, а напрями використання обираються безпосередньо жителями шляхом голосування.

Порядок розроблення, подання та відбору проєктів громадського бюджету визначається окремим Положенням, яке затверджується Радою.

Стаття 50. Просторове планування

1. Просторове планування здійснюється відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» та спрямоване на створення умов для сталого розвитку територіальної громади, збереження природних ресурсів і забезпечення комфортного проживання.

2. Основними документами просторового планування є Комплексний план просторового розвитку Вараської громади, генеральні плани населених пунктів, плани зонування та детальні плани територій, які розробляються з урахуванням екологічних мереж, туристичного потенціалу та інфраструктурних потреб.

3. Проєкти містобудівної документації проходять громадське обговорення в порядку, визначеному Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності», та оприлюднюються на офіційному вебсайті Ради.

Стаття 51. Планування сталого розвитку

1. Планування сталого розвитку Вараської громади здійснюється з урахуванням Цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй (ООН), адаптованих до місцевих умов, та передбачає збалансований розвиток економіки, соціальної сфери та екології.

2. Органи місцевого самоврядування інтегрують принципи сталого розвитку в усі аспекти планування, через такі пріоритети:

- 1) енергоефективність та «Зелений перехід»: впровадження енергоощадних технологій у комунальному секторі, підтримка проєктів низьковуглецевого розвитку та відновлюваної енергетики;
- 2) екологічна стійкість: охорона природних екосистем Полісся, раціональне поводження з відходами, моніторинг стану довкілля та водних ресурсів.;
- 3) соціальна інклюзія та справедливість: забезпечення безбар'єрного середовища, рівного доступу до якісних публічних послуг та соціальної підтримки вразливих груп;
- 4) стала мобільність: пріоритетний розвиток пішохідної, велосипедної інфраструктури та екологічного громадського транспорту.

3. Органи місцевого самоврядування розробляють та затверджують документи з планування розвитку Вараської громади, які включають показники виконання та терміни реалізації.

4. Органи місцевого самоврядування співпрацюють з міжнародними організаціями, освітніми та науковими установами тощо для реалізації проєктів сталого розвитку, зокрема через донорське фінансування.

Стаття 53. Моніторинг та оцінка реалізації планів розвитку територіальної громади

1. Виконавчі органи Ради здійснюють безперервний моніторинг та періодичну оцінку виконання Стратегії розвитку та інших програм Вараської громади. Метою є забезпечення їхньої ефективності, цільового використання ресурсів та відповідності актуальним потребам жителів.

2. Процес контролю включає:

- 1) моніторинг - регулярне відстеження фактичних показників виконання порівняно з плановими завданнями;
- 2) оцінку - аналіз досягнутого соціального, економічного та екологічного впливу, а також виявлення причин відхилень від наміченого курсу;
- 3) залучення громадськості - проведення опитувань жителів, фокус-груп та публічних консультацій для оцінки якості реалізованих проєктів та рівня задоволеності послугами.

3. Для забезпечення оперативності та прозорості Вараська громада впроваджує сучасні технологічні рішення:

- 1) геоінформаційні системи (ГІС) - для візуалізації розвитку територій та стану інфраструктурних об'єктів;

2) цифрові дашборди (панелі моніторингу) - для відображення ключових показників розвитку громади та стану інвестиційних проєктів у режимі реального часу на офіційних ресурсах Ради..

4. Виконавчі органи Ради звітують про хід реалізації Стратегії та програм щорічно. Звіти мають бути викладені у доступній для жителів формі та оприлюдненні на офіційних ресурсах Ради.

5. Результати моніторингу та оцінки є підставою для прийняття Радою рішень щодо коригування Стратегії, перегляду бюджетних пріоритетів або внесення змін до цільових програм.

Глава 8.3. Пріоритети розвитку територіальної громади

Стаття 54. Екологічна безпека та цивільний захист

1. Діяльність органів місцевого самоврядування спрямована на забезпечення конституційного права жителів на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Це реалізується через:

- 1) впровадження системи екологічного моніторингу (повітря, води, ґрунтів);
- 2) розробку та фінансування цільових програм з охорони навколишнього природного середовища;
- 3) обов'язкову стратегічну екологічну оцінку (СЕО) всіх документів планування розвитку громади.

2. Враховуючи специфіку розташування Вараської громади, органи місцевого самоврядування забезпечують:

- 1) затвердження та регулярне оновлення Планів цивільного захисту, зокрема в частині радіаційного, хімічного та біологічного захисту;
- 2) підтримку в належному стані системи оповіщення та об'єктів цивільного захисту (укриттів, споруд подвійного призначення);
- 3) координацію заходів щодо евакуації та йодної профілактики населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- 4) створення та поповнення місцевого матеріального резерву для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

3. Для забезпечення прозорості у сфері екології та безпеки Виконавчі органи Ради, відповідальні за екологію та цивільний захист, готують щорічну доповідь про стан довкілля та рівень безпеки у громаді.

Ця доповідь заслуховується на засіданні Ради не рідше одного разу на рік, публікується на вебсайті у форматі візуалізованого звіту та обговорюється з громадськістю.

4. Рада сприяє залученню незалежних експертів та громадських організацій до моніторингу екологічного стану території.

5. Громада підтримує ініціативи щодо роздільного збору відходів, енергозбереження, збереження природних ландшафтів Полісся та підвищення рівня обізнаності жителів щодо дій у надзвичайних ситуаціях.

Стаття 55. Забезпечення рівного доступу (інклюзивності) та соціальної справедливості

1. Розвиток Вараської громади здійснюється з урахуванням принципу рівності прав усіх жителів незалежно від віку, статі, національності, релігії чи соціального статусу.

2. Органи місцевого самоврядування забезпечують рівний доступ врахування інтересів всіх груп жителів, включаючи вразливі групи (особи з інвалідністю, люди похилого віку, батьки з дітьми, військові та члени їх сімей, ВПО тощо).

3. Органи місцевого самоврядування сприяють представництву всіх соціальних груп при використанні форм участі жителів у вирішенні питань місцевого значення, що передбачені цим Статутом.

4. Органи місцевого самоврядування забезпечують безбар'єрність просторового планування, враховуючи потреби осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп.

Стаття 56. Охорона дитинства, підтримка материнства та батьківства

1. Охорона дитинства, підтримка материнства та батьківства є важливою умовою повноцінного розвитку Вараської громади.

2. Органи місцевого самоврядування при плануванні розвитку Вараської громади та у своїй діяльності забезпечують врахування і реалізацію прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіти, соціальний захист, всебічний розвиток та виховання в сімейному оточенні, а також забезпечують умови для материнства та батьківства, матеріально і морально заохочують і підтримують материнство та батьківство.

Стаття 57. Пріоритети розвитку соціально-гуманітарної сфери життєдіяльності територіальної громади

1. Пріоритетними напрямками у соціально-гуманітарній сфері Вараської громади є розвиток і збереження людського капіталу як фундаментальної основи громадського суспільства та економічного добробуту, а також розбудова інтегрованого соціально-гуманітарного простору.

2. У сфері освітньої діяльності громада забезпечує:

- 1) підвищення якості та доступності освітніх послуг через модернізацію інфраструктури, цифровізацію процесів та створення інклюзивного середовища;
- 2) формування в учнів компетенцій, затребуваних на сучасному ринку праці, та підтримку професійної орієнтації;
- 3) реалізацію концепції навчання впродовж життя, включаючи програми соціальної та економічної активності для людей старшого віку.

3. Розвиток системи охорони здоров'я спрямовується на:

- 1) формування спроможної мережі медичних закладів із забезпеченням їх сучасною діагностичною базою та кваліфікованим персоналом;
- 2) пріоритетність профілактики захворювань, їх виявлення на ранніх стадіях та впровадження новітніх лікувальних технологій;
- 3) розвиток системи реабілітації, паліативної та хоспісної допомоги.

4. Пріоритети соціальної політики та захисту населення включають:

- 1) модернізацію системи надання соціальних послуг через впровадження інноваційних моделей соціальної роботи та діджиталізацію сервісів;
- 2) комплексну підтримку та інтеграцію у життя громади ветеранів, ветеранок, членів їхніх сімей та внутрішньо переміщених осіб;
- 3) підтримку сімейних форм виховання дітей, подолання соціальної апатії молоді та забезпечення гендерної рівності.

5. У сферах культури, спорту та молодіжних ініціатив громада сприяє:

- 1) трансформації закладів культури у сучасні багатофункціональні громадські простори (коворкінги, хаби) та збереженню історико-культурної спадщини;
- 2) розбудові доступної спортивної інфраструктури для масового та адаптивного спорту, популяризації здорового способу життя;
- 3) розвитку волонтерського руху, неформальної освіти молоді та її залученню до процесів прийняття рішень.

6. Громада забезпечує підтримку та розбудову туристично-рекреаційної інфраструктури, популяризацію народних традицій і промислів, а також розвиток промислового туризму на основі наявного енергетичного потенціалу.

Стаття 58. Сприяння економічному розвитку та підтримка підприємництва

1. Розвиток економічної сфери є запорукою фінансової спроможності Вараської громади. Громада спрямовує зусилля на створення сприятливого бізнес-клімату, стимулювання інвестицій, створення нових робочих місць та розширення бази оподаткування при дотриманні високих екологічних стандартів.

2. Виконавчі органи Ради здійснюють впровадження заходів із запобігання корупції та зміцнення доброчесності, зокрема шляхом розробки та реалізації Плану доброчесності Вараської МТГ.

3. Органи місцевого самоврядування забезпечують розвиток економіки через:

- 1) диверсифікацію економіки: підтримку галузей, що доповнюють енергетичний сектор (ІТ, переробна промисловість, сервісна економіка, логістика);
- 2) підтримку малого та середнього підприємництва (МСП): спрощення адміністративних процедур, надання консультаційної підтримки та створення інструментів фінансової допомоги (ваучери, компенсація відсотків за кредитами тощо);
- 3) інноваційний розвиток: сприяння створенню індустріальних парків, нових виробничих потужностей та технологічних кластерів;
- 4) розвиток комунальної інфраструктури: підготовку земельних ділянок та мереж для потреб бізнесу.

Міський голова

Олександр МЕНЗУЛ